

19 березня – 120 років від дня народження Максима Тадейовича Рильського, українського поета, перекладача, публіциста, громадського діяча, академіка Академії наук України.

19 березня 1895 року народився Максим Тадейович Рильський. Він був людиною великого та щедрого таланту, його невтомна діяльність на ниві української культури — воістину багатогранна і подвижницька. Поет і перекладач, громадський діяч і академік, великий знавець літератури та мистецтва, вчитель і наставник молодших побратимів по перу, багаторічний керівник Інституту мистецтвознавства, фольклору й етнографії.

Стати поетом Максимові Рильському було написано на роду. З дитинства його оточували люди культури. Батько Максима Тадей Рильський, етнограф, громадський діяч і публіцист, був київським «шістдесятником» XIX століття. Він ріс в атмосфері, де шанувалися інтелект, широка культура, українська ідентичність, демократичні традиції. Знайомство з композитором М. Лисенко, етнографом, дослідником і збирачем українських народних дум та пісень Д. Ревуцьким, актором і режисером П. Сакаганським, етнографом та фольклористом О. Русовим справили на нього великий вплив. Деякий час він жив і виховувався в родині М. Лисенка та О. Русова.

Максим Рильський спершу навчався в домашніх умовах, потім у приватній гімназії в Києві. Після приватної гімназії у 1915—1918 роках навчався на медичному факультеті Київського університету Св. Володимира, потім на історико-філологічному факультеті Народного університету в Києві, але жодного з них не закінчив. Займався самоосвітою, вивченням мов, музикою. З 1919 до 1929 року вчителював у селі, а також у київській залізничній школі, на робітфаці Київського університету та в Українському інституті лінгвістичної освіти.

Максим Рильський був гарним педагогом, але душа його все ж належала поезії. Він почав писати рано, перший його вірш надруковано у 1907 році, перша юнацька збірка поезій «На білих островах» вийшла 1910 року. Першою вже зрілою, що визначила появу видатного поета, була збірка «Під осінніми зорями» (1918 р.).

1920-ті роки — зоряний час його творчості. Саме в ту пору вийшли поетичні збірки Рильського «Крізь бурю й сніг» (1925), «Тринадцята весна» (1926), «Під осінніми зорями» (1926 — друге, доповнене видання), «Де сходяться дороги» (1929), «Гомін і відгомін» (1919). В останній крім оригінальних поезій містилися також переклади творів Маларме, Ван-Лерберга, Фета, Брюсова, Анрі де Реньє, Метерлінка, Верлена, Міцкевича. На ту ж пору припадає його натхненна робота над українськими версіями

французької класики — творів Н. Буало, К. Расіна, Мольєра, Е. Ростана. Переклади, активна співпраця з видавництвом «Книгоспілка» дали можливість у 1929 р. перейти на творчу роботу. У ці роки Рильський належав до спілки «неокласиків», переслідуваної офіційною критикою за декадентство і відірваність від сучасних потреб соціалістичного життя. Як і решта неокласиків, Рильський безпосередньо своєю творчістю не реагував на політичні події і протягом 1920-х років цілковито ізолювався від радянської дійсності, лише подеколи в одвертій формі чи у вигляді іронічних «відступів» виявляв обурення проти ідейно-політичної та літературної атмосфери, що панувала тоді. Така поведінка поета викликала гострі напади офіційної критики, що врешті закінчилося арештом НКВС у 1931 р., після чого він майже рік просидів у Лук'янівській тюрмі.

Оригінальна поезія Рильського теж пережила в цю пору спад художньої сили. Зате в повному блиску продовжував жити Рильський-перекладач. До століття від смерті Пушкіна (1937) з'явилася його українська версія «Євгенія Онегіна». 1930-ми роками датовані також переклади «Орлеанської діви» Вольтера, «Синьої птиці» Метерлінка.

Його творчість поділилась на два напрямки — офіційне та ліричне, в останньому йому вдавалося створити незалежні від політики, суто мистецькі твори, які пережили його. У радянську добу Максим Рильський написав тридцять п'ять книжок поезій, кращі серед яких — «Знак терезів» (1932), «Літо» (1936), «Україна», «Збір винограду» (1940), «Слово про рідну матір», «Троянди й виноград» (1957), «Голосіївська осінь», «Зимові записи» (1964); чотири книжки ліро-епічних поем, багато перекладів зі слов'янських та західноєвропейських літератур, наукові праці з мовознавства та літературознавства.

Із 1935 р. до 1942 р. М. Рильський завідував літературною частиною Київського театру опери та балету; водночас — очолював відділ поезії в редакції журналу «Українська література». 1943 року його обрано академіком. У 1944—1964 рр. Максим Рильський був директором Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН України. В 1960 р. йому було присуджено Ленінську премію, у 1943, 1950 рр.— Державну премію СРСР. Об'єктом усебічних наукових інтересів поета була історія української літературної мови — починаючи від давніх часів і до середини ХХ століття. Досліджував творчість Котляревського, Франка, Панаса Мирного, Старицького, Лесі Українки, Стефаніка, вивчив і пропагував Шевченка.

У творчості Максима Рильського визначне місце посідає пейзажна лірика. «Природа і її краса, - писав поет, - повсякчасно супроводить літературу і мистецтво, протягом багатьох століть становлять незмінну і дуже важливу складову частину поезії, живопису, музики». Особливість поезії М.Рильського - любов до природи й людини, всього живого і прекрасного. Герої багатьох ліричних творів Рильського - гуманісти, які задля щастя народу наполегливо працюють над оздоровленням і вдосконаленням природи. У багатьох творах Рильського звучить заклик підходити до природи розумно і гуманно, бо вона - нам захисник і добрий

друг. Лірика його була суто авторською, особистою, «монологічною», якщо завгодно. А скільки в ній образів, спостережень, думок! Скільки найтонших ниток, які пов'язують із рідною землею!

Помер Максим Тадейович Рильський 24 липня 1964 року. Поховано його у Києві, на Байковому кладовищі.

Усі, хто дружив із Максимом Рильським, хто був із ним поруч чи лишень час від часу спілкувався, дружно відзначають абсолютну чарівність особистості поета. Він примудрявся швидко та якісно виконувати величезні обсяги роботи навіть за несприятливих обставин, залишався життєлюбом, який завжди знаходив час і для задушевного спілкування з друзями, для улюбленого мисливства й для риболовлі. Він був легкою людиною, якщо під цим словом розуміти душевну відкритість, вміння слухати співрозмовника, безмежну доброту, людинолюбство й дотепність. «Я вчився лібералізму в Христа, Короленка й Луначарського», — пожартував якось Максим Рильський.

Запрошуємо віртуально відвідати [Літературно-меморіальний музей М.Т.Рильського](#)

За матеріалами Інтернет-сторінок:

<http://www.day.kiev.ua/uk/article/kultura/maksim-rilskiy-poeta-maximus>

http://mikolaivlis.mk.ua/stat_post.php?id=250

http://gazeta.dt.ua/SOCIETY/litsar_poeziyi_ta_dobroti_do_110-yi_richnitsi_z_dnya_narodzhennya_maksima_rilskogo.html